

บทที่ 6

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

จากการวิจัยเรื่อง “ การวิเคราะห์ข่าวพยากรณ์อากาศที่นำเสนอผ่านสื่อมวลชน” ได้แก่ ข่าวพยากรณ์อากาศที่นำเสนอผ่านสื่อสิ่งพิมพ์ สื่อวิทยุกระจายเสียง และสื่อวิทยุโทรทัศน์ โดยผู้วิจัยจะวิเคราะห์ในส่วนของการผลิต รูปแบบการนำเสนอข่าวพยากรณ์อากาศ ทั้งในภาวะปกติและในภาวะที่เกิดภัยพิบัติ รวมทั้งบทบาทหน้าที่ของข่าวพยากรณ์อากาศ ซึ่งจากการศึกษาได้ข้อสรุปดังนี้

สื่อมวลชนทั้ง 3 ประเภท ได้แก่หนังสือหนังสือพิมพ์ สื่อวิทยุกระจายเสียง และสื่อวิทยุโทรทัศน์ มีแหล่งข่าวที่สำคัญก็คือ กองพยากรณ์อากาศ และกองอากาศเกษตร กรมอุตุนิยมวิทยา เนื่องจากเป็นหน่วยงานที่มีหน้าที่ในการรับผิดชอบในการตรวจสอบในการตรวจสภาพะลมฟ้าอากาศและปรากฏการณ์ธรรมชาติต่างๆ รวมทั้งการเตือนภัยธรรมชาติให้กับหน่วยงานต่างๆ ในกรณีที่น่าจะเกิดภัยพิบัติ ซึ่งหลังจากที่แหล่งข่าว กระจายข่าวอากาศให้กับสื่อมวลชนแต่ละประเภทแล้ว สื่อมวลชนจะนำข้อมูลเหล่านั้น มาทำการผลิตเป็นข่าวพยากรณ์อากาศเพื่อนำเสนอสู่ผู้รับสารต่อไป ซึ่งกระบวนการผลิตข่าวพยากรณ์อากาศของสื่อมวลชนแต่ละประเภท จะมีขั้นตอนการผลิตหลักเหมือนกันแต่จะมีความแตกต่างกันไปในรายละเอียดในแต่ละขั้นตอนของการผลิต

กรณีที่สื่อมวลชนต้องการข้อมูลอากาศเพิ่มเติม หรือต้องการสอบถามข้อมูลลักษณะอากาศ สื่อมวลชนก็สามารถที่จะขอข้อมูลเพิ่มเติมได้จากแหล่งข่าว นั่นหมายความว่า ตัวสื่อมวลชนสามารถที่จะมีปฏิริยาตอบสนองต่อแหล่งข่าวได้ ในขณะที่เดียวกันตัวผู้รับสารเองสามารถที่จะมีปฏิริยาตอบสนองทั้งต่อตัวของแหล่งข่าวและต่อสื่อมวลชน ในกรณีที่ผู้รับสารมีความต้องการข้อมูลข่าวสารเพิ่มเติมเช่นเดียวกัน

กระบวนการผลิตข่าวพยากรณ์อากาศของสื่อมวลชนทั้ง 3 ประเภทมีขั้นตอนหลักในการผลิตที่เหมือนกัน แต่จะมีความแตกต่างกันในส่วนของการรายละเอียดในแต่ละขั้นตอนของการผลิตของแต่ละสื่อ คือ สื่อมวลชนทั้ง 3 ประเภทเริ่มต้นจากการรับข้อมูลจากแหล่งข่าว คือ กรมอุตุนิยมวิทยา หลังจากนั้น จะมาสู่ขั้นตอนของการคัดเลือกและเรียบเรียงข้อมูล ซึ่งในขั้นตอนนี้ ผู้

ที่มีหน้าที่ในการรับผิดชอบข่าวพยากรณ์อากาศแต่ละสื่อจะมีกฎเกณฑ์ในการคัดเลือกข้อมูลแตกต่างกันไป ซึ่งผู้ที่ทำหน้าที่คัดเลือกข้อมูลเนื้อหาอากาศจากแหล่งข่าว เพื่อนำมาเสนอในข่าวพยากรณ์อากาศจะแตกต่างจากผู้ที่ทำกรคัดเลือกข้อมูล ของข่าวประเภทอื่น ๆ เนื่องจาก ข่าวพยากรณ์อากาศที่นำเสนอผ่านสื่อมวลชนประเภทต่าง ๆ จะมีรูปแบบการนำเสนอที่เป็นรูปแบบประจำ ดังนั้นผู้ที่ทำการคัดเลือกข้อมูลข่าวพยากรณ์อากาศ จึงไม่จำเป็นที่จะต้องมีการพิจารณาว่า จะต้องเลือกหรือตัดข่าวสารใดทิ้ง เพื่อนำเสนอในแต่ละวัน และขั้นตอนสุดท้าย คือขั้นตอนของการนำเสนอข้อมูล ซึ่งเป็นขั้นตอนของการแพร่กระจายข่าวสารไปสู่ประชาชน

ด้วยคุณลักษณะของสื่อแต่ละประเภทที่มีความแตกต่างกัน จึงส่งผลให้รูปแบบการนำเสนอข่าวพยากรณ์อากาศที่ปรากฏในสื่อแต่ละประเภทมีความแตกต่างกันด้วย โดยสื่อหนังสือพิมพ์ มีรูปแบบการนำเสนอข่าวพยากรณ์อากาศ 2 รูปแบบคือ รูปแบบที่1.การนำเสนอข่าวพยากรณ์อากาศโดยการบรรยายลักษณะอากาศเพียงอย่างเดียว โดยไม่มีภาพประกอบ ได้แก่ หนังสือพิมพ์ข่าวสด หนังสือพิมพ์บ้านเมือง และหนังสือพิมพ์มติชนรายวัน และรูปแบบที่2.คือการนำเสนอข่าวพยากรณ์อากาศโดยใช้ภาพประกอบกับการบรรยายลักษณะอากาศ ได้แก่หนังสือพิมพ์สยามรัฐ และหนังสือพิมพ์มติชนรายวัน ซึ่งในส่วนของหนังสือพิมพ์มติชนรายวัน จะมีการนำเสนอทั้ง 2 รูปแบบทั้งนี้ขึ้นอยู่กับว่า พื้นที่สำหรับนำเสนอข่าวพยากรณ์อากาศในหน้าหนังสือพิมพ์ในแต่ละวันมีมากน้อยเท่าใด

รูปแบบการนำเสนอข่าวพยากรณ์อากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย มีรูปแบบการนำเสนอที่แน่นอนตายตัว ซึ่งจะเป็นรูปแบบการนำเสนอรูปแบบเดียวกันทุกช่วงเวลาของการถ่ายทอดข่าวพยากรณ์อากาศ จากทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยคือ เวลา 07.00 – 07.30 น. 12.30-13.00 น. และเวลา 19.00-19.30 น.

จากคุณลักษณะของสื่อโทรทัศน์ที่สามารถนำเสนอได้ทั้งภาพและเสียง ดังนั้นจึงส่งผลให้ข่าวพยากรณ์อากาศในสื่อวิทยุโทรทัศน์ มีรูปแบบการนำเสนอทั้งหมด 3 รูปแบบ คือ 1. การนำเสนอข่าวพยากรณ์อากาศเป็นการบรรยายลักษณะอากาศโดยใช้ดนตรีประกอบ ได้แก่ สถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3 และสถานีโทรทัศน์ช่อง 11 กรมประชาสัมพันธ์ 2. รูปแบบการนำเสนอข่าวพยากรณ์อากาศ โดยใช้ภาพกราฟฟิกประกอบกับมีผู้ประกาศข่าวพยากรณ์อากาศ ทำหน้าที่ในการรายงานลักษณะอากาศ ได้แก่ สถานีโทรทัศน์กองทัพบกช่อง 5 สถานีวิทยุโทรทัศน์ไทย

ทีวีสีช่อง 9 อ.ส.ม.ท. และสถานีโทรทัศน์ ITV รูปแบบสุดท้าย ได้แก่ การนำเสนอข่าวพยากรณ์อากาศของสถานีโทรทัศน์กองทัพบก ช่อง 7 ที่ไม่มีช่วงข่าวพยากรณ์อากาศโดยเฉพาะ แต่จะเป็นการรายงานลักษณะอากาศในช่วงของข่าวปกติ และไม่มีกำหนดเวลาการออกอากาศที่แน่นอน นอกจากนั้น สถานีโทรทัศน์ช่อง 7 ยังมีรูปแบบการนำเสนอข่าวพยากรณ์อากาศที่แตกต่างจากสถานีโทรทัศน์อื่น ๆ คือจะมีช่วงข่าวพยากรณ์อากาศเพื่อการเกษตรที่มีการนำเสนอเป็นประจำทุกวันอังคารและวันศุกร์ เวลาประมาณ 6.15 -6.20 น.

ในภาวะภัยพิบัติ สื่อมวลชนจะมีกลวิธีการนำเสนอข่าวพยากรณ์อากาศที่แตกต่างจากภาวะปกติคือ สื่อมวลชนทั้ง 3 ประเภท คือ สื่อสิ่งพิมพ์ สื่อวิทยุกระจายเสียง และสื่อวิทยุโทรทัศน์ จะมีการเพิ่มรายละเอียดของลักษณะอากาศรายลงในการรายงาน "ลักษณะทั่วไป" ของข่าวพยากรณ์อากาศเพื่อเป็นการให้ความสำคัญกับลักษณะอากาศเพิ่มมากขึ้น นอกจากนั้น สื่อมวลชนจะมีการพิจารณาให้ความสำคัญกับประเด็นในข่าวพยากรณ์อากาศโดยการนำประเด็นลักษณะอากาศนั้นๆ มานำเสนอในช่วงของข่าวปกติ เมื่อสื่อมวลชนพิจารณาว่าประเด็นลักษณะอากาศนั้นก่อให้เกิดผลกระทบต่อประชาชน หรือประเด็นลักษณะอากาศนั้นๆ มีส่วนสัมพันธ์กับเหตุการณ์ต่างๆ โดยอาจจะเป็นสาเหตุที่ก่อให้เกิดความสูญเสีย อย่างเช่นกรณีการเกิดเหตุการณ์เครื่องบินตกที่ จ. สุราษฎร์ธานี เป็นต้น

คำแต่ละคำที่ปรากฏในข่าวพยากรณ์อากาศ เป็นคำที่มีความหมายเฉพาะในแต่ละคำ ซึ่งการที่ผู้รับสารจะตีความและรับรู้ภาษาที่ปรากฏในข่าวพยากรณ์อากาศ ผู้รับสารจะต้องเข้าใจภาษาและความหมายของคำเหล่านั้น เพื่อที่ทำให้ข่าวพยากรณ์อากาศมีความหมายมากขึ้นและเกิดประโยชน์กับผู้รับสารมากขึ้นตามไปด้วย

ข่าวพยากรณ์อากาศที่ปรากฏทางสื่อมวลชนนั้น มีลักษณะของการให้ข้อมูลข่าวสาร "information" ไม่ใช่ ข่าว "news" เนื่องจากการเป็นข่าวนั้นจะต้องมีองค์ประกอบของการเป็นข่าวไม่ว่าจะเป็นในเรื่องของคุณค่าของข่าว หรือความน่าสนใจของข่าว เป็นต้น ดังนั้น ข่าวพยากรณ์อากาศที่นำเสนอทางสื่อมวลชน เป็นการรายงานลักษณะอากาศที่เกิดขึ้นในแต่ละวัน ซึ่งเป็นลักษณะของการให้ข้อมูลข่าวสาร เท่านั้น

สื่อมวลชนมีหน้าที่ที่สำคัญก็คือ การนำเอาข่าวสารจากแหล่งข่าวมาเผยแพร่ให้กับประชาชนได้ทราบ เช่นเดียวกับสื่อมวลชนที่นำเสนอข่าวพยากรณ์อากาศ สื่อมวลชนจะต้องนำเสนอรายงานลักษณะอากาศต่างๆ โดยแหล่งข่าว คือ กรมอุตุนิยมวิทยาจะส่งข้อมูลมาให้ หน้าที่ของสื่อเปรียบเสมือนกับการให้ข้อมูลข่าวสาร (information) แก่ประชาชน เมื่อใดก็ตามที่สภาวะอากาศมีการเปลี่ยนแปลงหรืออยู่ในภาวะวิกฤติ สื่อมวลชนจะมีหน้าที่นอกเหนือจากการให้ข้อมูลข่าวสาร คือ สื่อมวลชนจะต้องทำหน้าที่ในการเตือนภัยให้ประชาชนมีความระมัดระวังรวมทั้งการให้คำแนะนำต่างๆ ในการปฏิบัติงาน ที่จะต้องเกี่ยวข้องกับสภาวะอากาศนั้นๆ ซึ่งลักษณะอากาศร้ายนั้นอาจจะก่อให้เกิดอันตรายได้ เช่นการเตือนภัยให้กับผู้ที่ทำการเดินเรืออยู่ในฝั่งทะเลที่มีคลื่นลมแรง เป็นต้น

ผู้รับสารในกระบวนการสื่อสารข่าวพยากรณ์อากาศนั้นสามารถแบ่งออกได้เป็น 2 กลุ่ม คือ 1. กลุ่มผู้รับสารที่เป็นผู้ถูกกระทำ (passive audience) เป็นกลุ่มผู้รับสารที่มีการรับฟังข่าวพยากรณ์อากาศเป็นครั้งคราวหรือมีการรับฟังข่าวพยากรณ์อากาศที่นำเสนอทางสื่อมวลชนเป็นประจำโดยไม่มีการแสวงหาข่าวสารเกี่ยวกับลักษณะอากาศเพิ่มเติม และกลุ่มผู้รับสารที่เป็นผู้กระทำ (active audience) ซึ่งจัดว่าเป็นกลุ่มผู้รับสารที่มีการติดตามข่าวพยากรณ์อากาศที่นำเสนอทางสื่อมวลชนเป็นประจำรวมทั้งมีการแสวงหาข่าวสารข้อมูลลักษณะอากาศเพิ่มเติมจากหน่วยงานต่างๆที่เกี่ยวข้องเพิ่มเติม

ในกรณีที่เกิดภาวะภัยพิบัติหรือลักษณะอากาศเกิดการแปรปรวนรุนแรงจนอาจจะส่งผลกระทบต่อประชาชน กลุ่มผู้รับสารที่เป็น passive และกลุ่มผู้รับสารที่เป็น active นั้นจะมีการให้ความสนใจ และมีพฤติกรรมติดตาม รับฟังข่าวพยากรณ์อากาศที่สื่อมวลชนนำเสนอเพิ่มมากขึ้น เนื่องจากเหตุการณ์ภัยพิบัติดังกล่าวนั้น อาจจะส่งผลกระทบต่อและก่อให้เกิดความสูญเสียทั้งต่อชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน

การนำเสนอข่าวของสื่อมวลชน สามารถสร้างความวิตกกังวลให้กับประชาชนก็ได้ เช่น ในกรณีการให้ข่าวของอดีตอธิบดีกรมอุตุนิยมวิทยาในเรื่องของการเกิดคลื่นยักษ์ซูนามิ ทำให้ประชาชนเกิดความหวาดวิตกกังวลกันมาก โดยประชาชนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่เสี่ยงภัยมีการอพยพย้ายถิ่นออกจากพื้นที่ที่คาดว่าจะเกิดภัยพิบัติ แม้ว่าสื่อมวลชนจะมีการนำเสนอข่าวอย่างเป็นทางการ กล่าวคือ สื่อมวลชนมีการนำเสนอทั้งในส่วนของผู้ที่ให้ข่าว คือ อดีตอธิบดี กรมอุตุนิยม

วิทยา และหน่วยงานต่างๆ ที่คัดค้าน และไม่เห็นด้วยกับชาวดังกล่าว เป็นการสร้างความสับสนให้แก่ประชาชนได้ เนื่องจากประชาชนไม่แน่ใจว่า ชาวสารใดมีความถูกต้องและจะเชื่อถือ ชาวสารใด ดังนั้นสื่อมวลชนควรที่จะมีการพิจารณาให้ถี่ถ้วนก่อนที่จะมีการนำเสนอชาวสารใดๆก็ตาม เนื่องจากไม่เพียงแต่จะทำให้เกิดผลกระทบต่อจิตใจของประชาชนแต่อาจจะส่งผลกระทบต่อประเทศชาติอีกด้วย ทั้งในเรื่องของเศรษฐกิจ และการท่องเที่ยว

ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะ

ชาวพยากรณ์อากาศที่นำเสนอผ่านสื่อมวลชนในปัจจุบันนี้ ประชาชนโดยทั่วไป มักจะให้ความสนใจกับชาวพยากรณ์อากาศไม่มากเท่าใดนัก อาจเนื่องมาจากในส่วนของเนื้อหาของชาวพยากรณ์อากาศที่โดยปกติแล้วจะดูเหมือนว่า ไม่มีความแตกต่างกัน จึงไม่น่าสนใจ แต่เมื่อใดก็ตามที่สภาวะอากาศนั้นๆ เกิดการแปรปรวน และก่อให้เกิดผลกระทบต่อประชาชน ลักษณะอากาศนั้นๆ จะได้รับความสนใจจากประชาชนเพิ่มมากขึ้น ดังนั้นในภาวะปกติที่สภาวะอากาศไม่มีการเปลี่ยนแปลงหรือมีการเปลี่ยนแปลงเพียงเล็กน้อย การสร้างความน่าสนใจในชาวพยากรณ์อากาศจึงทำได้ยาก เนื่องจากเนื้อหาข้อมูลที่ส่งมาจากแหล่งข่าวก็จะเป็นข้อมูลที่มีลักษณะเหมือนกันในทุกสื่อมวลชน ส่งผลให้เนื้อหาของชาวพยากรณ์อากาศที่นำเสนอผ่านสื่อมวลชนมีลักษณะที่คล้ายคลึงกันด้วย

ข้อเสนอแนะสำหรับงานวิจัยในอนาคต

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาชาวพยากรณ์อากาศที่นำเสนอผ่านสื่อมวลชน โดยศึกษาในส่วนของกระบวนการผลิต และรูปแบบการนำเสนอแยกเป็นสื่อแต่ละประเภท คือ สื่อสิ่งพิมพ์ สื่อวิทยุกระจายเสียง และสื่อวิทยุโทรทัศน์ รวมทั้งบทบาทหน้าที่ของชาวพยากรณ์อากาศแต่เนื่องจากมนุษย์ทุกคนมีส่วนสัมพันธ์กับลักษณะลมฟ้าอากาศ ดังนั้นสำหรับงานวิจัยในอนาคต ควรจะมีการศึกษากลุ่มผู้รับสารที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับอากาศอย่างลึกซึ้งว่า กลุ่มผู้รับสารนั้นมีลักษณะอย่างไร รวมทั้งกลุ่มผู้รับสารนั้นมีการติดตามและ ผู้รับสารนำชาวสารที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับลักษณะอากาศไปใช้ประโยชน์อย่างไรบ้าง นอกจากนี้ เนื่องจากงานวิจัยในครั้งนี้ เป็นการศึกษาชาวพยากรณ์อากาศที่นำเสนอผ่านสื่อมวลชน ซึ่งกลุ่มของสื่อมวลชนทางด้านวิทยุกระจายเสียงนั้น ผู้วิจัยได้คัดเลือกมาเพียงสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยเท่านั้น ดังนั้นจึงน่าจะ

มีการศึกษาชาวพยากรณ์อากาศที่จัดทำขึ้นโดยหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น ชาวพยากรณ์อากาศที่นำเสนอผ่านทางสถานีอุตุนิยมวิทยาประจำจังหวัดต่างๆ หรือชาวพยากรณ์อากาศที่นำเสนอทางสถานีวิทยุทหารเรือ (สทร.) เพื่อนำมาศึกษาเปรียบเทียบ